

VIACÚČELOVÉ IHRISKO

V tomto období je pred ukončením a kolaudáciou nové viacúčelové ihrisko v areále ZŠ. Rozmery hracej plochy sú 20 x 40 m. Povrchom je umelá tráva zasypaná pieskom, ktorá je vhodná na futbal a iné kolektívne loptové hry. Odrazové vlastnosti povrchu aj čiarovanie ihriska sú vhodné na tenis. Ihrisko je majetkom obce. V čase školského vyučovania bude prednostne využívané vo vyučovacom procese. Po vyučovaní, cez prázdniny a počas voľných dní bude ihrisko k dispozícii verejnosti. Prioritou obce je uprednostňovať v harmonograme využívania ihriska občanov Radole. Zaujímavosťou o športové aktivity sa môžu predbežne hlásiť osobne na obecnom úrade alebo prostredníctvom

e-mailu starosta@radola.sk. Využívanie ihriska verejnosťou bude spoplatnené, poplatky budú príjmom rozpočtu obce Radola.

Vážení spoluobčania,

v roku 2013 sa výrazne zmení tvár našej obce. Dva roky intenzívnej práce na príprave projektov a zabezpečovaní financií sa konečne dostávajú do fázy „zhotovovania“.

Viacúčelové ihrisko v areáli ZŠ je už pred dokončením a kolaudáciou. Uprednostnili sme riešenie s večerným osvetlením a bez novej atletickej dráhy. Nové ihrisko je umiestnené tak, aby ostala zachovaná pôvodná dráha a v prípade zabezpečenia financií je možné v budúcnosti doplniť kvalitnú tartanovú dráhu. Ostali nám tak finančné prostriedky na výstavbu plnohodnotnej telocvične s moderným syntetickým povrchom vyžadujúcim minimálnu údržbu a rozmerovo spĺňajúcu parametre na všetky halové športy.

V čase zadávania tohto Spravodajcu do tlače plynú posledné dni na možnosti akýchkoľvek námietok v rámci procesu Verejného obstarávania. Po ich definitívnom uplynutí bude môcť byť podpísaná zmluva na výstavbu telocvične a víťaznej firme odovzdané stavenisko v areále ZŠ. Telocvična umožní aj dôstojnú organizáciu kultúrno-spoločenských podujatí, na ktorých sa očakáva väčšia účasť návštevníkov. Dôležité je, že telocvična bude majetkom obce Radola a po ukončení výstavby počítame s jej intenzívnym využitím mimo školského vyučovania.

Tvár zmení aj prístupová cesta ku Kaštielu, kde využijeme dotáciu z eurofondov aj prostriedky pridelené našej obci na výjazdovom zasadnutí vlády. Chcem Vás požiadať o trpezlivosť a ústretovosť, pretože v obci bude súčasne budovaných niekoľko projektov včítane dokončenia prác na kanalizácii a rekonštrukcii vodovodu.

Teším sa zo životaschopnosti podujatí, ktoré v minulom a predminulom roku naštartovali aktívni členovia Komisie pre šport, kultúru a školstvo najmä v spolupráci s členmi ZO JDS v Radoli. Bez ich nadšenia by nebolo pochovávanie basy, fašiangový sprievod či zabíjačka v priamom prenose. Bolo to bez nároku na odmenu, v rámci voľného času a boli to desiatky ľudí. Všetkým Vám, čo ste sa zúčastnili prípravy týchto podujatí úprimne ďakujem.

Veľké poďakovanie si zaslúžia aj všetci, čo sa starajú dobrovoľne o verejné priestranstvá. Bez Vášho úsilia a trpezlivosti by nebola kvetinová výsadba okolo križa na priestranstve pri Lipách. Predovšetkým Pod Dúbravkou a v Štepanci je už roky tradíciou, že s príchodom jari si obyvatelia hneď ako sa dá, pozametajú cesty pred svojimi domami.

O to viac ma hnevá, že stále máme v obci dosť ľudí, ktorí si predovšetkým Lačišov alebo Kút mylia so smetiskom. Svoj podiel majú samozrejme aj cezpoľní, ale tí len využívajú našu nevšímavosť. Upozorňujem, že pokuta za vysypanie odpadu pre pristihnutú osobu môže byť až 166 EUR. Pre podnikateľov oveľa viac. Pritom najčastejšie ide o plastový odpad, na ktorý máme v obci rozmiestnených viac ako 20 žltých kontajnerov.

Tento rok sme sa oveľa viac ako inokedy rozprávali o počasí. Aj preto Vám želám, aby s príchodom jarného či už takmer letného počasia vstúpil do Vašich myšlienok optimizmus a držalo sa Vás pevné zdravie.

Ing. Anton Tkáčik
starosta obce

PO STOPÁCH LEGIEND SV. VOJTECHA A SV. JÁNA SARKANDERA

V roku 2013 obec Radola realizuje projekt s názvom „Po stopách legiend sv. Vojtecha a sv. Jána Sarkandera“. Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko-Slovenská republika 2007-2013. Celkové oprávnené náklady projektu sú 38 243,20 EUR. Obec Radola spolufinancuje 5% z tejto čiastky.

Partnerom obce Radola v tomto projekte je poľské mesto Skoczów. Časťou mesta Skoczów je aj účastník minulého ročníka futbalového turnaja o pohár starostu obce Radola - Welkie Ochaby. V rámci projektu obec Radola získa v lokalite Kaštieľ nástupisko cyklotrás a turistických trás pri bráne do areálu Kysuckého múzea. Jeho súčasťou bude odpočívadlo s informačnou tabuľou a cyklostojanmi, chodník a mobiliár. Územím obce povedie nový historicko náučný chodník s informačnými tabuľami, ktoré budú umiestnené Na Koscelisku, pri zvonici na Starej ceste a pri kaplnke Panny Márie na Starej ceste (žltej kaplnke). V rámci publicity k projektu vznikne v spolupráci s poľským partnerom prvá knižná monografia týkajúca sa obce Radola. Priaznivcov cykloturistiky už teraz pozývame na dve cykloturistické podujatia – jedno v Radoli a jedno v Skoczówe. Doprava autobusom do Poľska je financovaná z projektu. Bližšie informácie budú na webstránkach obce Radola **www.radola.sk**.

V septembri 2013 bude v Radoli historický seminár venovaný Radlovi, podľa ktorého má Radola meno, sv. Vojtechovi, ktorý sa podľa legiend mohol narodiť aj na území Radole na Hradisku a je patrónom Poľska a sv. Jánovi Sarkanderovi, ktorý sa narodil v Skoczówe.

ŽILINSKÝ
samosprávny kraj

EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA

Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko - Slovenská republika 2007-2013

PRIVÍTANIE NOVÝCH OBČANOV

Tradičné podujatie, ktoré dáva príležitosť zoznámiť sa navzájom rodičom budúcich „spolužiakov zo škôlky a základnej školy“ bolo kvôli vysokej chorobnosti na chrípkové ochorenia a ovčie kiahne opakovane odložené. Napokon sa uskutočnilo v príjemnej atmosfére v stredu 13.marca v sále Obecného úradu v Radoli. V programe vystúpili predškolační z Materskej školy a žiačky Základnej školy v Radoli. Na záver podujatia bolo neformálne posedenie pri drobnom občerstvení.

KOSTOL SV. CYRILA A METODA V RADOLI

Výstavba kostola na Starej ceste nad Vadičovskou cestou začne počas jubilejného roka sv. Cyrila a Metoda. Novostavba radoľského kostola bude zasvätená práve našim vierozvestcom. V sobotu 16. marca sa konala brigáda, počas ktorej sa uskutočnil výrub drevín na parcele určenej na výstavbu kostola. Základný kameň stavby bude slávnostne položený a posvätený 5. mája popoludní za účasti žilinského biskupa Tomáša Galisa.

Autorom projektu kostola je Ing. Arch. Ľubomír Zaymus. Kostol bude mať 207 miest na sedenie, prízemie bude mať 254 m² a chorus 53 m². Dominantou kostola bude štíhla asi 25 m vysoká veža so zvonnicou ukončená krížom. Objekt kostola bude osadený medzi dva orientačné body – kríž v severnej časti parcely a kaplnku z južnej časti parcely. Hlavný vstup do kostola je navrhnutý z južnej strany smerom ku kaplnke. Na južnej strane parcely je situované parkovisko pre 8 automobilov.

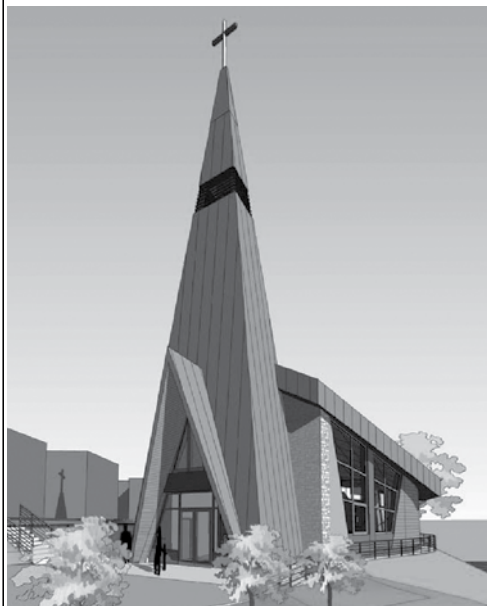
V tomto období bolo oslovených viacero stavebných firiem so žiadosťou o prípravu cenovej ponuky na stavbu základov podľa projektovej dokumentácie. Celkove náklady sú vyčíslené predbežne na 500 tis. eur. Slovenská legislatíva neumožňuje priame financovanie výstavby kostola obcou. Výstavba bude financovaná výhradne zo zbierok veriacich a sponzorských darov.

Na tento účel bol zriadený účet č.: **0313979125/0900**, na ktorý môžete prispieť akoukoľvek finančnou čiastkou. Taktiež boli vytlačené symbolické tehličky v hodnote 50 a 20 EUR, ktoré si možno zakúpiť na Farskom úrade Panny Márie v Kysuckom Novom Meste.

Ak by ste Vy alebo niekto z Vašich blízkych chceli aj v budúcnosti prispieť na stavbu kostola v Radoli, môžete akúkoľvek finančnú pomoc zasielať priamo na číslo účtu:

0313979125/0900

Nech je toto spoločné dielo na oslavu Boha a Vám prinesie pokoj, radosť a silu do každodenného života.

Kontakt: Farský úrad Panny Márie
Komenského 1157, Kys. Nové Mesto
Tel.: 041 / 421 37 99

OBNOVA TRADÍCIÍ POKRAČUJE

Vo februári sa uskutočnili v našej obci kultúrno - spoločenské podujatia, ktoré „oprašujú“ predovšetkým pre najmladšiu generáciu dávne tradície. V sobotu druhého februára sa pri budove Obecného úradu uskutočnil druhý ročník „Zabíjačky v priamom prenose“. Veľký úspech mali tradičné zabíjačkové špeciality. O týždeň neskôr, v sobotu deviateho februára prechádzal zasneženou obcou početný Fašiangový sprievod masiek. Večer vyvrcholil program fašiangovou zábavou a pochovávaním basy. Veľké poďakovanie patrí všetkým účastníkom, ktorí obetovali svoj čas, úsilie a rozdávali celej Radoli dobrú náladu.

ZO STARŠÍCH DEJÍN RADOLE (K 680. VÝROČIU 1. PÍ SOMNEJ ZMIENKY)

Prvá písomná zmienka o Radoli pochádza z rokov 1332 - 1337, kedy na území Slovenska vyberali cirkevné desiatky pápežskí legáti na čele s Rajmundom de Bonofato, ktorý mal na starosť Ostrihonskú arcidiecézu a Jakubom Berengariom, ktorý pôsobil v Kaločskom arcibiskupstve. V tom období stála v Radoli fara a farár Peter zaplatil 6 grošov. Bola to jediná fara na Kysuciach, najbližšie stáli v Tepličke nad Váhom, Varíne, Žiline a Bytči. Žiaľ, zo súpisov pápežských desiatok nie je možné zistiť, v ktorom roku vyberači tú ktorú obec navštívili. Radola by tak teoreticky mohla oslavovať 680. výročie prvej písomnej zmienky po dobu niekoľkých rokov.

Archeologické nálezy predpokladajú osídlenie v obci už v prehistorickom období. Práve v Radoli na terase Koscelisko ležalo eneolitické nálezisko. Nie je vylúčené, že v tomto mieste mohlo byť sídlisko, ktoré slúžilo ako empórium (t.j. obchodné miesto) pri doprave obsidiánu a radiolaritu k severozápadu, mimo karpatský oblúk. V mladšej a neskorej dobe bronzovej sa tu nachádzalo pohrebisko ľudu lužickej kultúry, jeho rozpätie bolo minimálne 200 m. V blízkosti zrejme jestvovala osada, prípadne bolo pohrebisko spoločné pre viacero nie príliš vzdialených osád. Niekoľko nálezov v Radoli (terasa Koscelisko, svahy Hradiska) patrí aj púchovskej kultúre (doba železná). Ďalšie nálezy sú z veľkomoravského obdobia z Radole – potok Latyšev a terasy pod Kosceliskom. V údolí Vadičovského potoka bolo v tomto období (9. stor.) opäť osídlené a opevnené temeno vrchu Malé Ostré, a to zrejme z vôle štátnej moci, ktorá hodlala zaistiť kontrolu nad komunikáciami vedúcimi zo severu. Práve údolím Vadičovského potoka viedla bočná cesta z údolia Kysuce na Považie cez Radolu, Vadičov a Kotrčinu Lúčku, na považskú cestu ústila v Nededzi.

Ďalšie nálezy z Radole pochádzajú z 12. - 13. stor. Stavba kostola v Radoli na Koscelisku sa kladie do polovice 13. stor. a predpokladá prinajmenšom v okolí staršie kontinuálne osídlenie, keďže na vyvinutie farskej organizácie bolo treba určitý čas. Doterajší výskum zatiaľ nezodpovedal otázku, či pred murovaným kostolom stál v Radoli kostol drevený, čo by sa tiež dalo predpokladať, lebo murovaný kostol predstavuje vyššiu fázu kristianizácie, ktorej zvykne predchádzať provizórium, reprezentované dočasnou drevenou stavbou. Koscelisko v Radoli mohlo byť v tom čase akýmisi ústredím dolných Kysúc (nie je vylúčené, že k nemu patrilo aj opevnenie s valom), písomné pramene zachycujúce majetkový stav od polovice 13. stor. však takéto postavenie Radole nerešpektujú. Radola patrila pravdepodobne k zemi Varín, ktorej súčasťou sa v roku 1254 stal aj majetok Jačatín a majiteľmi tohto majetkového komplexu boli predkovia rodu Balaša (Michal a Detrik). V roku 1267 ako majiteľa zeme Varín, ale aj Teplička a Žilina vystupujú

Peter a jeho bratia, synovia Mika a synovia Detrika. Na začiatku 14. stor. sa tohto územia (vlastne celej Trenčianskej stolice) zmocnil Matúš Čák a až po jeho smrti žiadal Peter, syn Bithera s ostatnými o navrátenie svojich majetkov. Navrátený im však bol len hrad Varín, ktorý v roku 1323 vymenili s magistrom Dončom za majetky v Novohrade. Do „provincie Varín“ patrilo vtedy územie na pravom brehu Váhu od Turca po ľavý breh Kysuce, až po hranice s Poľskom a Oravou. Pravý breh Kysuce ostal kráľovským majetkom. V priebehu 14. stor. sa varínske hradné panstvo rozpadlo a Radola sa stala súčasťou majetkov Budatínskeho hradu, ktorý bol až do 15. storočia v kráľovských rukách. Obec bola doosídlená, resp. prebrala žilinské právo. Na jej čele stál dedičný richtár (zrejme to bol niekto zo žilinských mešťanov), ktorý mal súdne a správne právomoci, právo štyroch remeselníckych dielni – pekárskej, obuvníckej, mäsiarskej a kováčskej, tiež právo krčmy a mlyna. V prvej polovici 15. stor. sa obec pravdepodobne dostala do styku s husitmi – práve oni sa považujú za príčinu zániku stredovekého kostola v Radoli, nie je vylúčené, že husitskými nájazdmi utrpela samotná obec. Aj hrad Budatín sa v roku 1429, kedy sa stal majetkom kráľovnej Barbory, spomína ako spustošený. V roku 1438 sa panstvo Budatín dostáva do rúk rodiny Hatňanských. V roku 1478 sa stretávame s radoľským richtárom Jánom Kolovratom, ktorý svedčil pri predaji dedičného richtárstva Budatínskej Lehoty pred budatínskym zemepánom Rafaelom z Hatného. V roku 1487 sa novým pánom Budatínskeho panstva stal Gašpar I. Suňog, ktorý si vzal za manželku vdovu po Rafaelovi z Hatného Alžbetu Turóciovú, pričom sa stal tátorom jej syna Juraja z Hatného, ktorého majetkové podiely na Budatíne mali byť zachované. Tieto v roku 1507 získal Gašpar I. Suňog so svojimi synmi za 3000 zlatých. Juraj Hatňanský v roku 1510 zomrel.

Druhá polovica 16. stor. sa niesla v znamení pomoháckych feudálnych zápasov o horné Považie, kde významnú úlohu hrali Podmanickí a Kostkovci. S Podmanickými boli Suňogovci aj rodinne spriaznení – Gašparov syn Mojižš si za manželku vzal Sárú Podmanickú, dcéru baróna Michala Podmanického, s ktorou mal 12 detí. So súhlasom Mojižša zaujali bratia Ján a Rafael Budatín, odkiaľ podnikali lúpežné nájazdy. V polovici 16. stor. bol Budatín opäť v rukách Mojižša a jeho brata Ladislava. Dedičmi panstva sa stali Mojižšovi synovia Ján (II.), Juraj, Mojižš (II.) a Rafael, z nich poslední dvaja nemali potomkov.

Z roku 1575 poznáme (zatiaľ) prvú písomnú zmienku o kaštieli v Radoli ako o dome kuriálnom šľachtickej, do ktorého dal Juraj Suňog zvoliť svedkov a arbitrov z dôvodu posudzovania radoľského šoltýstva, pričom sa spomína šoltýs Ján z Radole (Janes de Radola). Keď v roku 1580 udelil Rudolf I. novú donáciu na Budatínske panstvo pre Jána Suňoga, jeho syna Štefana a Mojižša

III. (Jurajovho syna), spomína sa medzi majetkami obec Radola už so zemepanskou kúriou.

Hoci Radola patrila budatínskemu panstvu Suňogovcov, v priebehu 17. stor. sú v obci doložené majetky niekoľkých zemianskych rodov. V roku 1601 sa napr. Mojžiš Suňog sporil so zemanom Jánom Ganádyom o usadlosť, v roku 1610 tiež proti Ganádyemu protestovala Anna Pongrácová kvôli predaju zemianskej usadlosti v Radoli. V roku 1668 sa v Radoli stretávajú s majetkami Heleny Bárdy, vdovy po Andrejovi Bradarovičovi. Bárdyovci pochádzali pôvodne zo Zadunajska, odkiaľ zrejme ušli pred Turkami. V 17. stor. mali majetky v Dolnom Vadičove, Tepličke, Žiline. V roku 1678 ďalej protestoval Gašpar III. Suňog proti Mikulášovi Podhorskému pre scudzovanie kúrie v Radoli. Ide zrejme o Mikuláša Podhorského, ktorý bol do šľachtického stavu povýšený kráľom Ferdinandom III. v roku 1650 a predikát dostal podľa obce Podhorie pri Žiline. O akú kúriu išlo, nedá sa zatiaľ presne zistiť. V súpisе šľachty Trenčianskej stolice boli v roku 1646/47 v Radoli zapísaní aj Ján a siroty Štefana Trstánskeho. V roku 1693 sa v Radoli spomína aj kúria Trstánskych s majetkami. Predkovia tohto rodu boli Blažej a Ipolitus Nigrovci (Čierni), spomínaní v roku 1234. Základným rodovým majetkom bola trenčianska obec Trstie, ku ktorej pribudla v 16. stor. aj Savčína. Príslušníci tohto rodu žili aj v Hontianskej, Bratislavskej, Nitrianskej, Ostrihomskej a Mošonskej stolici, v Trenčianskej zastávali stoličné úrady. V Radoli bol taktiež v roku 1646/47 zapísaný Gašpar Eöcsy (Écsy, Öcsy). Tento rod pochádzal buď z dediny Öcs v Vesprímskej stolici, alebo z dediny Écs v Rábскеj stolici, do Trenčianskej stolice pravdepodobne jeho príslušníci ušli pred Turkami. V roku 1686 žil v Radoli Gašparov syn Štefan, v roku 1693 sa stretávame aj s Gašparom a Františkom Eöcsy, zrejme jeho potomkami. Táto koncentrácia zemanov v Radoli je nesporne veľmi zaujímavá, avšak informácie o nich sú zatiaľ veľmi kusé.

Podľa urbára z roku 1658 bola Radola dôležitým hospodárskym centrom Budatínskoho panstva. Nachádzal sa tu majer, ktorého personál bol správca, majerka, kraviar a dve dievky. Na radolskom majeri sa chovalo okolo 50 dojných kráv, 25 sliepok, 10 moriek, 15 husí, 5 pávov, 30 sviň. O valašský dobytok, ktorého sa chovalo okolo 800 kusov, sa staral hospodár (majerník valašský) a 6 valachov. Z majera sa dodával tvaroh, maslo, hydina, 500 vajec, mäso, bryndza, vlna. K majeru patrili stodoly, do ktorých sa zväžalo tu dopestované zbožie, záhrada s ovocnými stromami, medzi ktorými rástla tráva na kosenie. Pred stodolami stála kapustná záhrada, kapusta sa dodávala na Budatínsky zámok, jeden záhon bol určený pre správcu majera a čelad'. Nachádzali sa tu dva rybníky s kaprami, štukami a hlavátkami, pivovar „se všim riadom k piva varení potrebným“. Ochodníci a Loďňania vozili do pivovaru drevo, Radolčania a Lehotčania sem zas chodili pracovať a pomáhať. Tiež tu bola pálenica, dve chmelnice - jedna na Koscelisku,

jedna vyše dediny, o ktorú sa staral nejaký želiar. Mlyn na obilie v Radoli mal jeden mlynský kameň, mlynár od neho odvádza obilie, vykrmoval dvoch bravov, a keďže nechoval husi, dodával navyše aj jačmeň. Povinný bol vykonávať tesárske práce. Taktiež tu bola píla, na ktorú vozili poddaní ročne 105 klátov, z nich sa rezali dosky. Budatínske panstvo tu malo 4 sediakov (Michal Maruš, Jano Anđel, Macek Timek, Jano Madia) a 4 a pol želiara (Macek Kašak, Miko Kuban, Jano Kuban, Jano Lalinsky, Jano Mička - ten sa počítal za polovičného želiara). Sedliaci odvádzali každoročne v štyroch termínoch po 12 zl. (48 za rok), želiari po 6 zl. (27 zl. za rok). Radolčania odvádzali panstvu ďalej telce, prasce, husi, sliepky, vajcia, lieskovce, kmín, chren, hriby, konope, pšeno, hrach, konopné semeno, brvná, krokvý, laty. Od úľa včiel dávali 5 den. alebo med, od sto oviec päť baranov a 5 zl. Bol tu i rybár, ktorý do Budatínskeho zámku nosil každý týždeň drobné ryby a raky, ak by sa omeškal, mal zaplatiť 50 den. V Radoli bol tiež prívoz, od ktorého sa neplatilo „ponevadž každý sebe sam prevažia.“

Radola sa stala prechodným sídlom Gašpara III. Suňoga, ktorý dal kúriu prestavať na kaštieľ. Zachovali sa jeho listiny datované z Radole už okolo roku 1674. Gašpar III. Suňog nechal v Radoli postaviť aj nový kamenný pivovar, úschovňu ľadu, rybníky, majerský dom s maštalami a stodolami, tiež stajne pri kaštieli, a spomína sa aj panský dom. Prestavba mohla byť realizovaná v súvislosti s rozvojom majera, avšak v časoch tureckej hrozby a stavovských povstaní, kedy Budatínsky hrad ako hlavné sídlo rodu poskytoval síce väčšiu ochranu ako kaštieľ a kúria, ale zároveň bol strategickým cieľom a terčom útokov kurucov aj cisárskych vojakov, vyvstala aj potreba vedľajšieho sídla. Gašpar III. Suňog v radolskom kaštieli preukázateľne žil najmä po roku 1710 až do svojej smrti v roku 1727, ako o tom svedčia písomné dokumenty datované v a adresované do Radole. V kaštieli sa v tom čase nachádzala aj súkromná kaplnka, avšak po smrti Gašpara Suňoga a jeho syna Ladislava bola zrušená a jej inventár presťahovaný do kostola sv. Jakuba v Kysuckom Novom Meste. Budatínske panstvo prešlo na Antona Suňoga zo sliezskej vetvy tohto rodu po zaplatení 60 tisíc zlatých vdove po Ladislavovi. Kaštieľ potom ostal zrejme centrom majera, mohli v ňom bývať niektorí z úradníkov panstva. Na konci 18. stor. prešlo Budatínske panstvo na Čakiovcov.

V priebehu 18. stor. sa postavenie poddaného ľudu neustále zhoršovalo. Bol nadmieru zaťažovaný nielen feudálnymi dávkami, ale i štátnymi daňami a verejnými bremenami, keďže šľachta v Uhorsku bola nezdaniteľná. Poddaní v jednotlivých stolicách však neboli zaťažovaní rovnomerne. Kým južné stolice oslobodené od Turkov mali značné úľavy, obyvatelia Slovenska platili viac ako polovicu všetkých daní. Úpravu poddanských pomerov riešila urbárska regulácia Márie Terézie. Tá sa v Trenčianskej stolici uskutočnila v roku 1770. Aby sa povinnosti poddaného

prispôbili rozlohu a kvalitu pôdy, ktorú užívali, zisťovali úrady jestvujúce pomery odpoveďami na deväť otázok, vykonávali súpis pôdy a súpis poddaných. Radolčania, ktorých zastupoval richtár Ján Kňažničan, prisažní Ján Balogha, Ján Maruš, Juraj Kuba a obyvatelia Juraj Svrček, Ondrej Angyel, Matej Minarik a Ján Tichý na kladené otázky odpovedali tým spôsobom, že v dedine nemali urbár, ale riadili sa podľa starodávnej obyčaje. Od gruntu platili 15 zl. 80 den., želiari niektorí 1, niektorí 2 zl. Siali najmä žito, raž, jačmeň, ovos. Obecné lúky nemali, len také, ktoré patrili k usadlostiam. Deviatok nedávali, odovzdávali jačmeň, ovos, fúrovali podľa rozkazu panstva. Drevo na stavby nemali, na kúrenie brali na Ostrem, Vapenam, Pod Filipovu, v panskej hore. Mali tu štepne záhradky, chmelnicu so 120 chmelovými tyčkami. Svedčili, že „blizo mame Nove mesto...kde trhi každú nedelu bivaju a mi tam svoje weci predati možeme“, alebo „v Tepliczi (Teplička nad Váhom) je sice fabrika, ale tam nechodime...jak na zapraži tak peši zarobime si v Novem Meste.“

Podľa tereziánskeho urbára stanoveného pre Radolu mal mať intravilán, teda pozemok pre dom, dvor a stodolu toľko zeme, aby sa mohli vysiata dve bratislavské merice obilia. K celému sedliackemu domu sa malo dať 18 roľ, dielov, alebo zemí, do každého diela sa mali dať vysiata dve bratislavské merice obilia. K sedliackej usadlosti patrili aj lúky na šesť koscov, ktoré sa mohli kosiť dvakrát do roka. Poddaní mali od celej usadlosti robotovať jeden deň v týždni so záprahom („s dwoma dobitky, se swim vozem, branu, nebo pluhem“), alebo dva dni pešo. Želiari s domom mali robotovať 18 dní v roku, bez domu 20 dní. Od štyroch celých usadlostí sa mala raz do roka vykonať dlhá fúra, pri dobrých cestách, avšak nie v čase orby, siatia a kosenia. Nemala trvať viac ako dva dni a ak trvala, malo sa to počítať do roboty. Poddaní sa mohli z roboty aj fúry vyplatiť. Sedliaci a želiari, ktorí majú dom, dávali svojmu zemepánovi 1 zl. v dvoch termínoch - pol zlatého na sv. Juraja a pol zlatého na sv. Michala. Ďalej odvádzali od celej usadlosti 2 kurčatá, 2 kapúnov, 20 vajec, jednu holbu topeného masla. Od 30 celých usadlostí dávali jedno teľa alebo 1 zl. aj 30 gracijarov. Ďalšími všeobecne záväznými ustanoveniami bol zákaz poľovať a loviť ryby, možnosť mletia obilia v ľubovoľnom mlyne (nielen panskom), slobodne obchodovať s tabakom, medom, voskom, maslom či ľanom, od Michala do Vianoc slobodne čapovať vlastné víno, v horách alebo lesoch slobodne zbierať drevo pre svoju potrebu.

Po zrušení poddanstva v roku 1848 sa komasácia, čiže sceľovanie panskej pôdy a segregácia, teda oddeľovanie roľníckych pozemkov v Radoli započali v roku 1857 za grofky Ľudmily Čákovovej, k priateľskému pokonaniu medzi bývalými poddanými a Ladislavom Čákom došlo napokon v roku 1877. V obci sa stanovilo aj 17 roľníckych usadlostí, panský majetok v roľiach bol v radoľskom chotári určený na vyše 168 jutár. Panské pasienky sa nachádzali

napr. na parcelách v honoch Oškerse Dúbravy, Na Lán, Filipove a pod. Horský úžitok bol stanovený ešte pred týmto „pokonaním“, takže ostával nemenný, s tou výnimkou, že obecná chrasť Filipove sa odstúpila ako pasienok bývalému panstvu. Ustanovilo sa tiež napr., že piesok a štrk môžu obyvatelia Radole brať z vtedy Radolského potoka, bývalé panstvo z Kysuce. Panstvo tiež vydalo 200 siah na rozšírenie obecného cintorína. Pre spoločný kameňolom mali vyčleniť pozemky obe strany, panstvo však od „kamennej bane“ napokon upustilo. Ohľadom Tehelne sa dohodli, že bývalí urbánci potrebujú plochu na pasienku im vydelenom bývalému panstvu podľa „potrebnosti vyznačia“, ale „byvale gruntovne panstvo tehelen len na svojom diele založiť môže.“ Obecné polné cesty, potrebné k vykonaniu komasácie boli obe stránky povinné vykrojiť so svojich dielov.

V Radoli sa tiež v 19. storočí vyberalo mýto. Mýtné právo patrilo až do prelomu 19. a 20. stor. Čákovcom. V roku 1834 bolo panovníkom Františkom I. udelené Ľudmile Čákovovej. Podľa tarify sa v roku 1878 vyberalo napr. od jedného voza naloženého vínom alebo iným tovarom 21 gracijarov, od koňa do takéhoto voza zapriahnutého 1,5 gr., od voza so zapriahnutými volmi 12 gr., od každého takéhoto vola 1,5 gr., od koňa naloženého tovarom 3 gr., od holého koňa (tj. od nenaloženého) 1,5 gr., od kravy 1,5 gr., od 4 oviec alebo kôz hnaných na predaj 0,5 gr., od 6 kôz alebo oviec na domácu potrebu 0,5 gr., od jedného človeka nesúceho tovar 1 gr., atď.

Katastrálna mapa Radole zachytáva stav z roku 1878. Kaštieľ aj s príslahlými budovami, rybníkom, záhradami patriacimi k majeru bol dominantou obce, ktorej zástavba začínala až za týmto komplexom. Situácia sa zmenila po 1. svetovej vojne, keď posledný majiteľ Budatínskeho panstva predal obci postupne všetok svoj majetok. Po odpredaji kaštieľa a pozemkov začala v jeho blízkosti rozsiahla výstavba a kaštieľ stratil svoje dominantné postavenie v obci - na zachovanej fotografii spreď rekonštrukcie stojí v tesnej blízkosti kaštieľa rodinný dom s vročením 1921. Aj samotný kaštieľ slúžil na obytné účely. Čáki musel predať kaštieľ, príslahlé stavby a pozemky v Radoli ešte v prvej polovici 20. stor., pretože pôvodné majetky budatínskeho panstva v tejto obci sa nenachádzajú medzi jeho majetkom, skonfiškovaným po druhej svetovej vojne.

Radola je so svojimi archeologickými lokalitami, najstarším kostolom na Kysuciach a kaštieľom ako jednou z mála zachovaných renesančných pamiatok v regióne a prakticky jediným panským sídlom vskutku výnimočná obec. Archeologický výskum, ktorý tento rok začal na Koscelisku, bude pokračovať aj budúcich rokoch, a všetci dúfame, že spolu s výskumom historikov prinesie nové informácie o kysuckom stredoveku.

Mgr. Andrea Paráčová, Kysucké múzeum v Čadci, org. v zriaď.pôsobnosti ŽSK

vyžrebovanie jarnej časti

vyžrebovanie jarnej časti V.ligy muži:

17. kolo	Ne 14.04.2013 15:30	Radola - N. Bystrica
18. kolo	Ne 21.04.2013 16:00	Kotešová - Radola
19. kolo	Ne 28.04.2013 16:00	Radola - Skalité
14. kolo	St 01.05.2013 16:30	Terchová - Radola
20. kolo	Ne 05.05.2013 16:30	Divinka - Radola
15. kolo	St 08.05.2013 16:30	Radola - Bánová
21. kolo	Ne 12.05.2013 16:30	Radola - Strečno
22. kolo	Ne 19.05.2013 16:30	Rajec - Radola
23. kolo	Ne 26.05.2013 17:00	Radola - S. Bystrica
24. kolo	Ne 02.06.2013 17:00	Raková - Radola
25. kolo	Ne 09.06.2013 17:00	Staškov - Radola
26. kolo	Ne 16.06.2013 17:00	Radola - Predmier
16. kolo	Ne 23.06.2013 17:30	Belá - Radola

vyžrebovanie jarnej časti V.ligy dorast:

17. kolo	Ne 14.04.2013 13:00	S. Bystrica - Radola
18. kolo	So 20.04.2013 14:30	Radola - D.Hričov
19. kolo	Ne 28.04.2013 13:30	K.Lieskovec - Radola
14. kolo	St 01.05.2013 14:30	Radola - Čierne
20. kolo	So 04.05.2013 14:30	Radola - Teplička
15. kolo	St 08.05.2013 14:30	Strečno - Radola
21. kolo	Ne 12.05.2013 14:00	Terchová - Radola
22. kolo	So 18.05.2013 14:30	Radola - Štiavnik
23. kolo	Ne 26.05.2013 14:30	D.Tížina - Radola
24. kolo	So 01.06.2013 14:30	Radola - Belá
25. kolo	So 08.06.2013 14:30	Radola - Raková
26. kolo	So 15.06.2013 17:00	Zborov - Radola
16. kolo	So 22.06.2013 14:30	Radola - Podvysoká

Vyžrebovanie jarnej časti III.ligy žiaci:

17. kolo	Ne 14.04.2013 10:00	ZA Závodie - Radola
18. kolo	So 20.04.2013 10:30	Radola - Staškov
19. kolo	Ne 28.04.2013 10:00	Banová - Radola
14. kolo	St 01.05.2013 10:00	Radola - Turzovka
20. kolo	So 04.05.2013 10:00	Radola - Teplička
15. kolo	St 08.05.2013 10:00	Zborov - Radola
21. kolo	So 11.05.2013 10:00	Žilina C - Radola
22. kolo	So 18.05.2013 10:00	Radola - K.Lieskovec
23. kolo	So 25.05.2013 10:00	Čierne - Radola
24. kolo	So 01.06.2013 10:00	Radola - S.Bystrica
25. kolo	So 08.06.2013 10:00	Radola - Oščadnica
26. kolo	So 15.06.2013 10:00	Skalité - Radola
16.kolo	So 22.06.2013 10:00	Radola - Podvysoká

Prípravné zápasy ŠK Radola v ročníku 2012/2013 (muži)

24.2.2013	RADOLA - ZBOROV	3:1 (1:1)	góly: S.Žubor, M.Greguš, E.Gašinec
2.3.2013	RADOLA - PREČÍN 4:4	(1:1)	góly: M.Kováčik, T.Kuriak, E.Gašinec, Patyk J
9.3.2013	RADOLA - POVINA	0:2 (0:1)	
17.3.2013	RADOLA - KORŇA	5:1 (4:0)	góly: S.Žubor 2x, J.Žubor, E.Gašinec, T.Šuták 11m
24.3.2013	RADOLA - TUR.ŠTIAVNIČKA	3:1 (2:1)	góly: S.Žubor, E.Gašinec 2x

STAVEBNINY RADOĽA PRI IHRISKU

- PARTNER PRE VAŠU STAVBU
- VŠETKO OD ZÁKLADOV PO STRECHU
- VÝHODNÉ CENY - MNOŽSTEVNÉ ZĽAVY
- DOPRAVA MATERIÁLU AŽ K VÁM DOMOV

S jarou prichádza akčná ponuka:

super ceny na presné tvárnice + lepidlo zdarma
kompletné zatepľovacie systémy, zámkové dlažby,
debniace tvárnice a mnoho iného za výhodné ceny.

TEŠÍME SA NA VAŠU NÁVŠTEVU

Kontakt:

041/421 3795

0903 623 456

stavebniny@riss.sk

BLAHOŽELÁME K JUBILEU

- 85 rokov** Jozefína Pavlisová
80 rokov Jozef Gažo
75 rokov Jozef Valčuha
70 rokov Ivan Kocúr
65 rokov Ľubica Holtanová
Rudolf Macuš
Helena Macušová

*Srdečne Vám
blahoželáme
a prajeme Vám
pevné zdravie
v kruhu rodiny!*

NAVŤZDY NÁS OPUSTILI

- Elena Kasáková (65 rokov)
Miroslav Svrček (86 rokov)
Karol Macúš (77 rokov)
Anna Belancová (83 rokov)
Jozefína Kriváčková (85 rokov)
Irena Sládková (81 rokov)
Margita Jurčíková (91 rokov)
Elena Šofranková (79 rokov)
Adela Sikelová (72 rokov)
Agnesa Kocúrová (89 rokov)

Odpočívajte v pokoji!

NARODENIE DETÍ

Vanesa Nová, Loran Šurábová, Jakub Svrček, Lilien Čičalová

Najmenších spoluobčanov v našej obci srdečne vítame, rodičom prajeme veľa zdravia a úspechov pri výchove!

ÚRADNÉ HODINY NA OBECNOM ÚRADE

Pondelok	7:00 - 15:30
Utorok	7:00 - 15:00
Streda	7:00 - 16:30
Štvrtok	7:00 - 15:00
Piatok	7:00 - 13:00
Obedná prestávka	11:00 - 11:30

KONTAKTY

Telefón 041 / 421 4374, 421 4375, 421 1004
Fax 041 / 421 3233
Mobil 0911 951 305
E-mail podatelna@radola.sk
web www.radola.sk